

Zelená nafta a prokazování skutečné spotřeby - úskalí prokazování skutečné spotřeby pro zemědělskou prvovýrobu.

V roce 2000 nabyla účinnosti vyhláška o způsobu výpočtu výše nároku na vrácení spotřební daně z minerálních olejů spotřebovaných v zemědělské prvovýrobě nebo při provádění hospodaření v lese. Na jejím základě mohou zemědělští podnikatelé žádat o vrácení části spotřební daně u spotřebované nafty na zemědělskou činnost („vratka“).

Zemědělci jsou v této věci povinni vést evidenci, která byla nejdříve předkládána místně příslušnému Finančnímu úřadu a od roku 2004 se podává Celní správě v místě příslušného kraje. Během času se podklady podávaly měsíčně, pak čtvrtletně, a nyní je i možnost ročního podání.

Výše vratky a pravidla jsou určována platnými vyhláškami v této věci, aktuálně platí vyhláška č. 57/2021 Sb.

Nejedná se o dotaci, ale o vratku daně, proto zemědělci neprokazují, že naftu spotřebovali v zemědělských strojích, ale prokazují, že nafta byla použita výlučně pro zemědělskou prvovýrobu (rostlinnou, živočišnou), což je velmi náročné prokázat.

Při připomínkování změn § 57 zákona o spotřební dani a novel vyhlášky o výši vratky kladla ASZ ČR vždy důraz nejen na potřebu zjednodušení evidence spotřebované nafty, ale také požadovala zavedení možnosti paušální výše spotřebované nafty – tedy výše vratky, která bude nezpochybnitelná pro výkon zemědělské prvovýroby. Na základě toho jsou aktuálně v zákoně uvedena dvě zdaňovací období (§ 57, odst. 18 zákona). Jedná se o následující, viz zákon:

Zdaňovacím obdobím pro účely vrácení daně z minerálních olejů osobám používajícím tyto oleje pro zemědělskou prvovýrobu nebo pro provádění hospodaření v lese je

a) kalendářní čtvrtletí, **pokud se spotřeba prokazuje evidencí o skutečné spotřebě**, nebo

b) kalendářní rok, pokud se spotřeba prokazuje evidencí využití půdy podle užitelských vztahů vedenou podle zákona upravujícího zemědělství nebo ústřední evidencí hospodářských zvířat vedenou podle plemenářského zákona.

Farmáři, kteří využívají variantu b), tedy roční variantu, mají klidné spaní, protože nemusí již nic dalšího dokladovat. Ovšem ti, kteří zůstávají u varianty a), tedy čtvrtletní varianty, nemají sice dané žádné limity na spotřebu litrů nafty na ha či VDJ, zato musí počítat s kontrolami a přesným dokladováním každého použitého litru nafty.

Proto autorka tohoto textu paní Kravcová velmi apeluje na používání „roční varianty vratky“, znamená to totiž vyhnutí se velkým problémům při kontrolách a nebezpečí vrácení **celé** nárokované vratky.

V roce 2020 paní Kravcová upozorňovala, že od roku 2022 začnou „chodit“ kontroly na ty zemědělce, kteří používají čtvrtletní variantu. Čím větší spotřeba, tím větší pravděpodobnost, že kontrola dorazí právě k nim. A pokud zemědělec nedokáže správně prokázat byť jen jeden spotřebovaný litr nafty, musí vrátit celou finanční částku za celé kontrolované období. A věřte, že neprokáže, „pokud celní správa nebyla po celou dobu ukryta pod kapotou stroje“.

Je rok 2022 a kontroly začaly chodit. Zemědělci, kteří nevedou opravdu precizní evidenci, jak je popsáno v § 57 zákona, odst. 15, mají velké problémy. Požadavky popsané v odst. 15 jsou následující.

Odst. 15 - Evidence o skutečné spotřebě obsahuje tyto údaje:

a) místo spotřeby minerálních olejů,

b) druh vykonávané práce, při níž došlo k použití minerálních olejů pro zemědělskou prvovýrobu nebo pro provádění hospodaření v lese,

c) celkové množství spotřebovaných minerálních olejů,

d) jednoznačnou identifikaci právního důvodu, na jehož základě osoba provádí hospodaření v lese podle lesního zákona, pokud se jedná o tuto osobu.

Ve vyhlášce je uvedeno: „...prokázaná spotřeba minerálních olejů za zdaňovací období při činnostech zemědělské prvovýroby“. Co si pod tím však představit?

Jedná se například o následující:

- příkaz majitele, že zaměstnanec, spolupracující osoba (jmenovitě), může sám(a) tankovat, proti podpisu do záznamního dokladu

- kdo tankoval

- kdy tankoval

- kam a kdy s takto natankovaným strojem jel, proč byla spotřeba vyšší než obvykle

- kdy a kam se vrátil

Právě proto, aby zemědělci nemuseli čelit takovýmto podrobným kontrolám, prosazovala ASZ ČR vznik varianty s kompromisními koeficienty, tedy **roční variantu**.

Na závěr osobní názor autorky textu:

„Jsem přesvědčena, že takzvaná zelená nafta – vratka z daní - je přežitá varianta. Celá alokovaná částka na tuto vratku by měla přejít buď pod národní dotace, nebo popřípadě pod PGRLF jako obdobně například pojištění plodin a zvířat.

Výpočet může být jednoduchý:

- Je známá průměrná alokovaná částka
- Jsou známé hektary pozemků a počty zvířat u jednotlivých žadatelů
- Sazba bude daná podobně jako dnes - vyhláškou
- Počet litrů na ha či VDJ se budou vyjednávat v rámci diskuse na MZE.

Dokladován bude daňový doklad o nákupu.

Někteří namítnou - nerýpejme do něčeho, co funguje. To fungování je ale velmi problematické, což jsem tímto článkem chtěla zdůraznit.

Eliška Kravcová

1. prosince 2022